

Gimnazija Piran

POD SVOBODNIM SONCEM

Franc Saleški Finžgar

Predstavite vsebine :

Slovenom se dnevi ponavljajo, dan za dnem se preseljujejo in živijo preprosto življenje. Spopadejo se redko. Že nekaj časa pa jih muči prisotnost bizantiskega vojskovodje Hilbudija. Odločijo se da ga bodo napadli. Starešina Svarun si domisli, da bi si lahko Sloveni nadel oklepe poraženih, da bi se lahko nemoteno odpravili v tabor Bizantincev. Na boju zmagajo, vendar Svarunom sin Iztok se rani. Isto noč se Iztok na večerni veselici odloči oditi izuriti za vojaka v Bizanc. Naslednji dan pride v gradišče Hun, Tunjuš, misleč da prihaja v bizantinski tabor. Tanjuš, že isti dan pokaže svojo hinavščino, tako da se pridruži Slovenom. Na večerji Iztoku in Radovanu pojočemu popotniku, Tanjuš pijan razkrije, da bodo naslednji dan oropali znanega in dobrega Radovanovega prijatelja Epafrodita, nato pa zaspi. Ponoči Iztok ukrade dva konja in skupaj z Radovanom zbežita.

Naslednji dan pošlje jezni Tunjuš za njima jezdeca. Iztok in Radovan novico že isti dan razkrijeta Epafroditu in vsi trije skupaj zbežijo. Prispejo da Bizanca, kjer jima Epafrodit nudi prenočišče v zahvalo, ker sta mu rešila življenje. Naslednji dan Iztoka Radovan iz radovednosti uvrstil na tekmovanje z lokom, Iztok pa izbere največji lok, vzame samo eno od treh ponujenih puščic, vrže sedlo s konja ter ga zajaha. Konj predirja štiri kroge in v zadnjem se Iztok obrne in zadane kragulja naravnost v srce. Po predstavi želi Radovan oditi nazaj domov, Iztok pa želi ostati. Epafrodit in Iztok sta bila poklicana k Justinjanu, kjer ga prvič opazi lepa Irena, v katero se kasneje tudi zaljubi. Med tem pa Tanjuš Svarunu pove, da se Antje pripravljajo na boj proti Slovenom, kar pa seveda ni res. Tanjušu v tem času postane všeč Svarunova hči Ljubinica. Preselimo se nazaj v Bizanc.

V hipodromu se odvijajo vojaške vaje, kjer Iztok poveljuje Slovenom in Gotom, Azbad pa svoji legiji. Na vajah je bila prisotna tudi Teodora, Justinjanova žena in pa Irena. Teodora, po obnašanju sorodna Tunjušu, je uvidela, da je Ireni všeč Iztok, zato želi, da se Iztokova in Azbadova legija spopadeta. Tu se pokaže se zvitost obeh vojskovodji, ki imata podobno vojaško mentaliteto.

Po končanih vajah se odvija pojedina, katere se Iztok ne udeleži, ampak odide v svoj nov dom in sklene, da bo prelepa Irena odšla z njim domov. Po pojedini se Irena preobleče in odide s sužnjo ven, kjer izza nekega grma skoči Iztok in ji izpove svojo ljubezen. Enako stori tudi Irena, vendar zahteva od Iztoka, da sprejme krščanstvo.

Pogovoru pa je prisluškovala despojna Teodora, ki je zasledovala Ireno. Od tega dne dalje postane edina Teodorina skrb, kako omrežiti našega junaka.

Čez nekaj dni sloven rdečih kodrov čaka na Ireno, vendar pa namesto nje pride Teodora; to pa naš junak izve šele, ko jo poljubi.

Naslednje jutro postavni sloven premišljuje o minulih dogodkih in se z starejšim slovenskim vojakom zmeni, da udarijo prek Hema.

K znanemu trgovcu pride sluga s sporočilom, da je despojna ljubosumna in jezna, ker slovenovo srce bije za Ireno. Zaradi tega, se odloči, da bo tudi on igral v tej zapleteni drami.

Irena napiše pismo Iztoku, da mu razloži pravo in edino vero. Dobita se in odplujeta z barčico na morje, vendar jima je nekdo sledi in ju napadel Vendar se Svarunov sin bori kot lev in s pomočjo trgovčevih sužnjev pobije napadalce. Bolehno Ireno odpelje k trgovcu, ki ji nudi pomoč in se odloči da jo bo oskrboval v svojem domu, s tem pa se zaplete v konflikt z despojno. Nasledni dan je bil Iztok, zaradi zmage v hipodromu, proglašen za magistra pedituma. Isti dan Teodora izve, da Epafrodit nudi pomoč Ireni, zato se odloči maščevati. Odloči se, da bo Iztoka zaprla v ječo. Nesramna in zvita, kakor je bila, je svojega moža, Justinjana prisilila, da je dal pregledati vsakega trgovca v mestu.

Epafrodit opozori svojega varovanca, naj se pazi, ko bo odšel nadzarovat straže. Zbere vso bogatstvo, ki ga premore in ga proda ter se odloči oditi v Atene.

Radovan se vrne v Bizanc, da bi opozoril Iztoka, da Tunjuš spet naravnava brata proti bratu v Iztokovi deželi. Po pogovoru s pesnikom se stari trgovec odpravi v atrij, kjer je stal Kvestor s stražo, da pregleda bogatstvo, ki naj bi ga imel. Vendar Epafrodit je že vse skupaj prodal.

Zvečer pa pride Irenina sužnja, Cirila in oznani novico, da je Azbad vdrl v Irenino sobo in uvidel, da Irene ni bilo tam in prišel do zaključka, da je raje z barbarom kot z njim.

Za tem pa potrkajo trgovcu na vrata vojaki in mu povedo, da je Iztok zbežal.

Irena je bila razočarana, a hkrati srečna, ko je slišala, da je Iztok zbežal in si tako rešil življenje.

Nato Irena zbeži s Cirilo k svojemu stricu v Toper.

Epafrodit naznani novico Radovanu, ki sprva zelo vesel, a veselje ne traja dolgo, kajti v sobo priteče Spiridion, ki naznani, da je Iztok zaprt v dvorni ječi, iz katere nihče ne pride živ.

S tem se prva knjiga konča.

Druga knjiga pa začne tako, da se Teodora odpravi do našega priklenjenega junaka, ki jo, kljub temu, da je vklenjen, zavrne. Besna cesarica odide do moža in ga spet z zvijačo prisili, da naj zapre Epafrodita. Mine teden dni in na Epafroditova vrata pride sodnik, ki mu naznani sodbo zoper njega.

Epafrodit takoj pozove Spiridiona, naj pride k njemu, da bi se laže dokopal do Iztoka, ker pa Spiridion ne pride po kopnem, temveč po morju, ga služabniki primejo in premlatijo kot preprogo, misleči da je vohun.

Naslednji večer Sloveni pripravljajo konje za beg. Epafordit, skupaj z zvestim sužnjem Numido in Spiridionom, pride do ječe, kjer s ponarejenim dokumentom odide do Iztoka. Med tem časom pa Numida onesposobi ječarja, da so lahko nemoteno rešili Iztoka železnih verig in zbežali. Žal ne za dolgo, saj so jih pri izhodu iz ječe zaustavili vojaki.

V tistem trenutku pa so prihrumeli Sloveni in trgovčevi sužnji in premagali vojake. Vsi skupaj so se odpravili na barko in odšli k Epafroditu po konje, od koder so Sloveni skupaj z Iztokom zbežali.

Ko je Azbad o tem obveščen, ponori kakor pes s steklino. Odide v vojašnico in zahteva od vojakov, da poiščejo Iztoka. Vojaki se mu upro in mu ubijejo konja. Po treh dneh dne plovbe Epafrodit, skupaj s sužnji, pripluje do Topra. Tu odpusti svoje sužnje. Epafrodit je želel prikazati kot, da se je potopil skupaj z barko, zato preoblečen, skupaj s sužnji, odide na kopno. Le zvesti Numida ostane na barki in se pretvarja, da da je Epafrodit. Naposled barko potopi in zaigra Epafrodotitovo utopitev.

Irenin stric, h kateremu se je zatekla, je želel rešiti Epafrodita, zato, da bi ga lahko izročil despotu in za to dobil nagrado.

Ko Iztok prispe v tabor Slovenov sreča prijatelja Radota, ki mu pove kakšne so namere Tunjuša, ki vztrajno ščuva Ante proti Slovenom.

Tako se podajo v divji galop, dokler ne pridejo do utrdbe Černe, katero zavzamejo z ukano. V utrdbo pride tudi Radovan, ves potolčen, kajti zbežal je pred Tunjušem. Izidor je dal takoj povelje, da gredo za Tunjušem, a jim slednji urno zbeži.

Medtem pa se je začela vojna med Sloveni in Anti.

Iztoku uspe Slovenom odpreti oči in sicer, da je za vojno kriv Tunjuš.

Slednji se zaljubi v Ljubinico in jo ugrabi.

V istem času pa pride Azbad v Toper in ponudi Rustiku višji čin v zameno za Irenino roko. Rustik obljubi Azbadu poroko s svojo nečakinjo, kljub temu, da je imel nalogo privesti Teodori Epafordita in Ireno, vendar je po njegovem mnenju Epafrodit mrtev. Ko se vrne v Toper pove Ireni, da bo postala Azbadova žena.

Zmagoslavni Slovani so prišli v Svarunov tabor, ki pa je bil opustošen in tudi Ljubinice ni bilo. Zaradi tega Iztok napove maščevanje Hunom. Isto noč so zbrali vojsko in se zapodili za malopridnežem. Ustavili so se pri Donavi, kjer niso mogli na drugi breg, po žrebu so poslali najmlajšega, ki je na hlebu preplaval, nato pa so mu sledili še ostali.

Prispeli so do obzidanega Hunskega tabora in ga s težavo zasegli. Vendar cilja niso dosegli; Tunjuša in Ljubinice ni bilo nikjer.

V taboru najdejo Alanko, Tunjuševo ženo, ki edina ve, kje je Ljubinica.

Preko Radovana izvemo, kaj se je zgodilo: Alanka je bila ljubosumna na Ljubinico, zato jo je hotela zastrupiti, a je ni, ker ji je rekel Balambak, da če se kaj žalega

zgodí Iztokovi sestri v Tunjuševi odsotnosti, bo Tunjuš sam poskrbel za vse, ki so bili v taboru.

Izmisli si nov načrt. Čez nekaj dni Varhuni napadejo čredo Hunov, ki se takoj zapodijo za tatovi. Tisti trenutek izkoristila Alanka in "pomaga" Ljubinici pobegniti iz tabora.

Napoti jo v napačno smer. Uboga reva jezdil dva dni. Zaradi lakote ukrade neki manjši skupini ljudi hrano. Drugo noč zasliši lajanje volkov in spleza na drevo, da bi se rešila. Volkovi pa raztržejo konja. Naslednji dan se napoti proti cesti, kjer omedli.

Čez čas pa pride v Tunjušev tabor Radovan, pobrit in preoblečen. Povpraša po Tunjušu in vidi, da so prav vsi žalostni. Balambak mu pove, da je Tunjuš v Bizancu in da je slovenka zbežala. Radovan takoj poveže dogodek z Alanko in z zvijačo vidi, da je imel prav.

Nato odjezdil za sledmi, ki jih je za seboj pustila Ljubinica.

Z zvijačo prepriča ljudi, da mu pomagajo pri iskanju Ljubinice, ki jo je tokrat imenoval kot svojega sina.

Ko pa najdejo raztrganega Ljubiničinega konja, zapodi vse stran in se razjoče.

Svojo pot nadaljuje po cesti, ko zagleda gručo ljudi, v kateri je bil tudi Numida, ki mu pove, da je z njim Irena. Povpraša ga, če bi se mu pridružil, vendar Radovan ne more nadaljevati poti brez Iztokove sestre.

Kako pa se je sploh Irena znašla z Numido? Ta jo je ukradel skupaj s 40 razbojniki, ki jih je najel po naročilu Epafrodita. Nato pridrvi vojska Hunov. Numida da hitro Radovanu pismo za Iztoka in zbeži, saj ostali ne smejo izvedeti, kdo je v resnici in da skriva Ireno.

Radovan odide torej do Iztoka ter mu odda pismo, ki je bilo od Epafrodita, v katerem je bilo zapisano, da je v Solunu z Ireno.

Čez čas se Iztokova vojska spopade s Huni, jih premaga in Rado najde Upravidovo pismo pri Tunjušu. Pismo pa je predstavljalo dokaz, da sta Tunjuš in Upravda "kopala jamo Slovenom", hkrati pa je predstavljalo "dar sprave med Anti in Sloveni".

Nato so se odpravili do Topra, ki so ga z zvijačo zavzeli. Premagajo pa tudi konjenico Azbada, kateri je moral iti z njimi v spopad po posredovanju Teodore pri Upravdi. Slednja se je Azbada želela rešiti, saj bi ta lahko povedal Upravdi, da je ona v bistvu povzročila tako močno Iztokov željo po maščevanju.

Čez teden dni prispejo v Toper jadrnice, na katerih potuje Epafrodit z Ireno in Ljubinico.

Sledi srečen konec: Ljubinica in Rado se poročita, ravno tako Irena in Iztok, le da imata slednja sedem otrok, "sedem dečkov, vrlih sokolov. Iztokov duh pa je rodil

tisoče, ki so se vojskovali z Bizantinci, prehodili Ilirijo, dospeli v Helado do Epafroditevega groba in potrkali na vrata samega Bizanca..”

Primerjava dveh literarnih oseb :

Primerjala bom Iztoka in Teodoro, ki sta si po moje najmanj podobna. Iztoka lahko opišemo kot ljubečega, domoljubnega, prijaznega mogočnega bojvnika za katerega bi lahko rekli da ni imel napak. Kar pa je čisto nasprotje Teodore. Vidimo jo namreč kot lahko, hinavsko, egoistično kraljično. Bila je zelo močno prepričana sama vase in verjela je v to da zmore vse. Iztoka pa je do zelenegaa cilja moralo nekaj pritegnit, moral je imeti nekak navdih, kar je sicer v naši zgodbi Irena.

Ujemanje z zgodovino :

Le pri nekaterih dogodkih sem zasledila, da se ujemajo z zgodovino, večino da mislim da si jih je Finžgar izmislil in sicer iz enega samega razloga – da bi dokazal, da so tudi Sloveni sposobno ljudstvo in ne le vredni za sužnje, kot je u takratnem času veljalo.

Dogodki se ujemajo v tem ko Epafrodit zaigra svojo smrt na utaplajoči ladji in opusti sužnje. S tem dejanjem se ujema zato, ker je v tistem času bilo to dovoljeno z uveljavitvijo Justinjanovega kodeksa. Drugi dogodek, ki sem ga zasledila pa je ko so Slovani, Perzijci in ostalo ljudstvo napadali Bizanc se jim je vladar dobro upiral. A kar je še najbolj zanimivo, je to, da je celo šel v ofenzivo, kar lahko opazimo tudi v samem začetku knjige, ko se Sloveni skupaj z Anti borijo proti Hilbudijem blizu Donave.

Moja ocena :

Če je lestvica od 0 do 10, bi knjigo ocenila s oceno 8. Moram priznati, da je knjiga prekosila moja pričakovanja. Na samem začetku branja se je vse skupaj vleкло, zdelo se mi je, da bo to zopet ena dolgočasna knjiga, vendar nekje sredi sredine me

je besedilo presenetilo. Kar naenkrat so me besede pritegnile in listi so se kar obračali sami od sebe. Kar me je najbolj pritegnilo pa menim, da je ta globoka narodna zavest, to da se moram boriti za svojo zemljo in se ne sramovati svojega izvora. Tudi sama sem ponosna Slovenka in svoje narodnosti nebi zamenjala za nič na svetu, tako da me je ta knjiga še bolj okrepila. Všeč mi je tudi, da se zgodba ne nanaša samo na določeno stvar, v njej lahko najdemo romantične dele, opise bliskovitih bojev in natančno ponazoritev človekove dvoličnosti. Kar me moti pri knjigi je to, da se začetek malce vleče ampak vse popravi nato ko postane vse skupaj napeto in polno pričakovanj, kaj se bo zgodilo na naslednji strani.